

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі члени по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. 1.
пл. Домбровського (Хорунщини). Екс-
педиція місцева в Агенції Со-
коловського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереження. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошення зви-
чайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 40 с. від стрічки. По-
дяки і приватні донесення по
30 с. від стрічки.

Рускі гімназії.

(+) Ледви стануло на дневнім порядку
соймової сесії внесенє посла Барвіньського
на заснованє рускої гімназії в Станисла-
вові, а вже «Słowo polskie» виступило із
статею «Gimnazya ruskie», яка має на цілі
ударемнити змаганя руских послів. Ті самі
польські патріоти, котрі так слези пролива-
ють над тим, що в Познаньщині Прусаки
а в Конґресівці Москалі не дають поль-
ским дітям вчити ся в своїй рідній мові,
тою самою мірою хотять відмірити нам,
подібними аргументами представляють на-
ші культурні змаганя яко неоправдані а
навіть для краю шкідні. До того послу-
гують ся перекручуванем і фальшованем дій-
сного стану, а також оружем, яке їм на
підмогу викували платні відступники з мо-
сковської агенції.

Сьвідчив ся циган своїми дітьми, так
і польське дневникарство засіяною на га-
лицькій Русі Поґодинською кольонією, з
якою кокетував свого часу Альфред По-
тоцкий і его наслідник Филип Залеский,
представляючи у Відні сих народних від-
ступників руских консерватистами. Цілі
сих руских яничарів ясна і явна, они-ж
преці явно говорили, що бажають москов-
ского університету і московских шкіл, а
що се в Австрії неможливе, отже ліпше
нехай будуть польські школи, як мають бу-
ти українсько-руські. «Słowo polskie» думає,
що москвофіли для того головно виступа-
ють проти руских гімназій, позаяк они
нібито виховують молодіж в дусі ради-
кально-української партії. Тимчасом се рі-
шуча неправда. Ще не було чути про ра-
дикалізм в Галичині, ще не народила ся
була українсько-руська радикальна партія,
а вже була одна руска гімназія у Львові,
на яку завзято накидали ся москвофіли,
плюгавили її, не посилали до неї бурсаків
з Народного Дому і Ставропігії, а се тому,
бо руска гімназія учила любити свою ру-
ську мову, свою рідну літературу і народ-
ність, а се було москвофілам не в лад, бо
они бажають потонути у великім москов-
ским морі. Що др. Дудикевич рад би змести
з лица землі руску гімназію в Коломиї,
се для нас зовсім зрозуміло, бо она стоїть
ще єму на заваді до заснованя московської
губернії коломийської, а вжеж прасовий
процес его з Мардиросевичом, редактором
«Kolomyjsk-oj Gazet-i», виявив змаганя д-ра
Дудикевича аж надто виразно, того самого
Дудикевича, з яким, мимоходом кажучи,
наші «независимі» робили консолідацію і
закликали его на наради яко мужа довіри!
З того самого жерела ідуть москвофільські
донеси via поліційної експозитури в Пе-
ремишлі до намісництва на тамошню руску
гімназію, мовби то она була гніздом со-
ціялізму. Відома також річ, що коли сво-
го часу Русини заходили ся коло того,
щоби в Чорткові оснувати руску гімназію,
Марков заходив ся там збирати підписи
проти заснованя рускої гімназії. Нічого
отже дивного, що «Галичанін», орган мо-
сковської агенції, виступив з цілим рядом
статій против руских гімназій, в котрих

намагає ся доказати, нібито они є школа-
ми обичаєвої і інтелектуальної здичілости.
Не хочемо тут впевняти, мовби молодіж
в руских гімназіях була без виїмок без-
доганна, бо тут так само є одиниці лихі
як всюди. Алеж нагадаємо «Słowo pol-
sk-ому», що ще недавно «Przegląd» славив
ревність і пильність та горяче змаганє ру-
ської молодіжи шкільної до науки і осьвіти
і ставив її взірцем розпещеній і розпуще-
ній польській молодезі, яка, переважно за-
можна, скоро є до всяких вибриків. Колиж
де належало-б глядіти обичаєвої і інтеле-
ктуальної здичілости, то як-раз між мо-
сквофілами (досить нагадати про виколо-
ване очий Шевченкови, яке приключило
ся в бурсі Народного Дому, досить нага-
дати відомого Яворского, що на папским
ювілею в Народнім Домі перед лицем кар-
динала Сембратовича і зібраних гостей
викликав авантуру, досить згадати москво-
фільских палочників, що побили руских
академиків на Замковій горі і т. и.). Дивна
отже річ, що «Słowo polskie» так bona fide
приймає, що fakty, które Hałyczanin przy-
tacza, są wiarygodne i znamienne. Хто роз-
слідив ці факти, хто провірив їх віродо-
стойність? А вжеж зовсім сьмішний аргу-
мент «Słowa», що gimnazya ruskie przy-
czyniają się do zdziczenia i inaczej być nie
może wobec dążności do zupełnego jej
odosobnienia i zabezpieczenia od wpływów
kultury polskiej. Передовсім се зовсім не-
правда, мовби руский нарід був такий ди-
кий, як се представляють польські дневни-
карі і деякі псевдоісторики і мовби то він
аж під впливом польської культури уцивілі-
зував ся. Відтак се також неправда, мовби
в руских гімназіях було змаганє до пов-
ного відокремлення і обезпеченя від впливів
польської культури. Бо в чімже проявляє
ся сей культурний вплив в гімназіях з
польським язиком викладовим? Сам язик
ще не дає культури, а впрочім і в руских
гімназіях учить ся майже вся руска мо-
лодіж польської мови і літератури, має на-
году в історії пізнати культуру, яка не є
спеціально польська, а західно-європейська.
А коли ходить о обичаєву і інтелектуальну
здичілість, то так само як маємо одиниці
того рода в руских школах, так найдемо
їх і в польских, бо се не є якась спеці-
альність руска, а взагалі се поодинокі про-
яви суспільні.

Окрім збруї запозиченої від наших
московских яничарів, добуває «Słowo pol-
skie» і викованої у власнім арсеналі, а се
є фальшованє і перекручуванє дійсних фа-
ктив. Так н. пр. все ще воює оно, як вза-
галі польське дневникарство, перестарілими
викрутами про sztuczne napędzanie учеників
до руских шкіл і накручує, мовби то Kazi-
mierz Badeni gwałtem kazał zapisywać ucz-
niów wbrew woli ich rodziców до рускої
гімназії в Коломиї. Дійсний стан річи
давно вже опрокинув ці брехливі викрути.
Цісарське рішенє про заснованє рускої гім-
назії в Коломиї наспіло вже по розпочатю
року шкільного, отже тоді були вже рускі
ученики записані до польської гімназії. Мо-
сквофіли розвинули агітацію, щоби деякі
вітці-москвофіли не дозволили своїх синів
переписати до руского відділу. Рада шк.

кр. вислала отже на місце інспектора кр.
Левицького, щоби розслідив сю справу і
запобіг сій агітації. Се був отже відосі-
бнений, одинокий случай. Алеж опісля від-
крито руску гімназію в Тернополі вже
в половині жовтня і тоді вписало ся 64
учеників до першої класи, чиж се також
sztuczne napędzanie?! Нехай редактор «Sł-
w-a» перегляне гімназіяльні справозданя,
а переконає ся, що в усіх руских гімна-
зіях не тільки в низших класах, але і у
висших є по два рівнорядні відділи (в акад.
гімназії в І кл. навіть по 3), чи се sztucz-
ne napędzanie?! Тепер вже не лише в поль-
ских, але і в руских гімназіях є перепов-
ненє, а се дасть ся усунути лише засно-
вуванем нових руских гімназій.

Так само фальшує «Słowo polskie»
статистику станиславівської гімназії, щоби
лише на своє накрутити і пише, що w
istniejącem gimnazjum mamy 600 uczniów
Polaków i 150 czy 160 Rusinów — тим-
часом після Sprawozdania c. k. Rady szk.
kr. z 1900/901 є всіх учеників в ста-
ниславівській гімназії лише 599, з того
220 Поляків, 224 жидів, а 155 Русинів,
але в першій класі є вже 46 Русинів,
отже без sztucznego napędzania фреквен-
ція обезпечена.

«Słowo polskie» обурює ся, що яво-
рівські Русини виказують, що в тамошній
міській школі є 230 Русинів, 92 Поляків і
211 жидів і домагають ся рускої гімназії.
Młodzież polska i żydowska musiała by więc
uczęszczać do szkoły ruskiej, na to pozwo-
lić nie można, było by to ruszczenie
ludności polskiej w Galicyi wschodniej. А
щож скаже «Słowo» на те, що значна
часть рускої молодіжи і то таки в східній
Галичині (не в західній) ходить до поль-
ских шкіл, бо не має руских?! Чи то не
є polszczenie ruskiej młodzieży?! Чи для
нас має бути приложена иньша міра, чи
на то pozwolić można! Але та льогіка
польских політиків нам добре знана, они
є лібералами там, де їх гноблять, але у
себе дома роблять те саме.

«Słowo polskie» видумало отже абсур-
дне засновуванє średnie szkoły mieszane,
з рускими і польскими паралельками. На
се скажемо словами Шевченка:

..... спасібі вам
За раду лукаву
Спасібі за раду!
Теплий кожух, тільки, шкода,
Не на мене шитий,
А розумне ваше слово
Брехнею підбите.

Ми маємо право і не перестанемо до-
магати ся основаня руских гімназій, бо
дійсна потреба давно доказана фактами.

Против Шевченка.

В часах справдішної нагінки на галицких
Русинів, коли польський шовінізм повернув до
давнього оклику pieta Rusi! — а в тільки kresu
polskie і видав екстермінаційну війну рускому
елементови в Галичині, — в тих часах і наші
енегати кацани не заспиляють бараболь в по-

пелі, але всіма нечесними способами стараються задати смертоносний удар руско-українському організмови та знищити його культурний доробіток.

Після всяких денунційцій, очернків та брехонь на людей і інституції ударила тоталітарна спілка наших противників на пам'ять і славу нашого народного генія Тараса.

Зачалося від відображення «Просвіти» субвенції красивим відлоском за надто реальне та історично вірне представлення історії польсько-руських відносин на Україні. З тої приклички скористав Dziennik polski і Галічанін, щоби накинути ся на руско-народний табір. Однак особа п. Цегельського, автора дотичної книжочки, була їм за мала, а сама фактична сторона справи не подавала можливості до дальших клевет та інсинуацій. Тому вони звернулися в сю сторону, яку уважали, що буде найбільшійша для Русинів-Українців, а ворожий клеветі дасть найширше поле до безкарної клевети. Пам'ять Шевченка стала жертвою їх ненависної злоби.

Dziennik polski, навісши кілька відорваних уступів з «Гайдамаків», «Гуса» і «Марії», хотів виказати перед польською публікою, що Шевченко в своїх творах сів лише ненависть до поляків, католицизму і взагалі християнської науки. Заразом сей шляхотний противник заденунціював дешево повне видання творів Шевченка в сей невинний спосіб, що подав вістку, немов би цілий наклад сего видання задля висше наведених місць вже сконфіскувала ц. к. прокуратура...

Справді на се треба або ідкої злоби, або тупого обскурантизму, щоби не відрізняти типів, виведених автором від нього самого, щоби слова, висказані одною з постатей в творах автора імпутувати йому самому! Коли Гонта в Умані убивав своїх малих синів тому, що вони католики, виховані Єзуїтами в ненависті до всього, що українське, то це зовсім не виходить з того, що Тарас се сам зробив би, або що він радить другим убивати своїх дітей-католиків, — але сцена мала лише представити ту ю св'яту правду, що зрада на власнім народі приводить до таких страшних колізій і так тяжко карає ся. Як би се було глупо пр. драматурга ідентифікувати з якимсь чорним характером, виведеним в его творах! Чому ж не зрівняти его зі св'ятими типами, які стрічаємо в его творах? А в творах Шевченка таких св'ятих типів, таких високих висказів, завітних думок скільки? Переочити їх може хіба... підлота!

Ми вже доносили, що один могольський потомок в священничій одежі і на проповідниць в церкві св. Варвари у Відні виступив против культу Шевченка. О. Сьміоноф не завагав ся сказати прилюдно, що Шевченко збезчестив нашу релігію і тому его бюст не повинен знаходити ся не то в хаті священника, але жадного хри-

стіянина, а «Галічанін» досьпіваючи сю пісню, доказує ідіотичними софізмами, що его бюст не повинен знаходити ся в семінарській авлі, а посередно через те оправдує і поступок царо-славних богословів, що «аттаргаліус» бюстови Шевченка*).

І сей сам клеветник, попри такі твердження ризикує навести зараз два цитати з Шевченка, які є як-раз доказом глибокої релігійності нашого генія. На пересланих ним двох євангеліях п. А. Кулішу, написав Тарас по російськи:

Не погасай моє світило
Туман душевної разгоняй,
Живи мене тваєю сілою,
І путь тернистою, путь умилою
Небесним св'ятим азарай.
Пашлі на ум тваю св'ятиню
Св'ятим напієм нашої —
Да праведною благодією
Что запаведена табою.

На другім:

Без маладушної укорізни
Прайті митарства трудної жінці,
Ізмеріть пропасти страстей
Паняте на деле живих людей
Прачесть все черниці страніци,
Все беззаконнія дела,
І сохраний полет орла
І сердце чистою галубіци —
Ессе homo!

А треба йому було сего цитату, прямо противорічного інтенціям автора статі, щоби на підставі сего, що Тарас на російським євангелію написав по російськи, заключити ось що:

«Он (Шевченко) сазнавал, что абластное (місцеве), малорусское наречіє дастаточно багатов для апісанія дійствей «Гайдамак», но что чувство, визванное євангелієм, *требует иных звуков*, более (більше) соответствующих глубине єво души».

І такими обскурантними ідіотизмами вони не встидаються ся воювати против Генія, який своїм животворним духом пробудив цілу Україну з тяжкого, віковичного сну! Які-ж се мусять бути отуманені, і як его редактори вже знають добре свою череду, що мають відвагу пускати між них такі плиткі дурниці, вже навіть без найменшого дотепу, ані «перчика»!

(Конець буде).

*) Твердження «Галічаніна», що атеїст митар А. Туркевич паслав в редакцію «Руслана» письмо, в катором потверділ правдивість заявленія васпіваннікоф семінарій — є неправдиве. Ми жадного письма, ані потвердження від о. ректора не одержали. — Ред.

Родимці!

Кому з Вас не знаною є нужда нашого хлібороба?! Розпаношує ся она в нашім краю щораз більше, рілничий стан упадає. Селянська ґрунтова власність чим дальше, тим більше дробить ся, бо посідачі множать ся, а за яких 50 літ наш селянин буде обмежений хіба ще на кілька грядок землі. Сама ріля з'яловила, родить щораз менше як давнійше, сіножата виссані, сади нидіють, пасіки щезають, а селянська худоба — се ходячі кістяки — карикатури. Сум збирає дивити ся на то все! Нужда жене людей за море, нужда веде їх до занепаду не йно політичного але й морального. Пролетаріят сільський збільшає ся раз-враз, а не маючи на селі чого чіпати ся, пхав ся до міст на те, щоби там ще більше збільшити розкладовий матеріял суспільности!... Причин такого занепаду є не мало, а — для нашого стану рілничого — є чи не найбільшою та, що він провадить свою господарку на старий лад та не вміє визискати землі на всі способи, в кождім напрямі. В него брак фахової науки, такої котра навчила би его ліпше коло ґрунту ходити, більший добути з него хосен та попри самім хліборобстві вести ще убочні галузи господарства а то: огородництво, садівництво, пасічництво... так щоби той хлібороб не потребував лякати ся недороду на ниві, бо як не дасть доходу нива, то дасть огород, не дасть огород, то надія на сад, а і пасіка хоч маленька, не остане ся без пожитку. Вправді декуди вже видно зворот до ліпшого, але се, що взагалі до сего часу зділано для піддвиження нашого стану рілничого, се ще не дуже мало!

Таке незавидне положення селянського стану давно лежало на серцю людям доброї волі, котрі хотіли добра для народу і на его услуги хотіли жертвувати свої сили і знанє. Перенятий сим обовязком гурток людей, роздумавши над сею справою, основав перед трома роками господарське товариство під назвою «Сільський Господар» в осідком в Олеську, містечку повіта золочівського. Товариство се поклато собі за задачу: піднести рілництво, добирати раси худоби, підносити замилованє до садівництва і учти плекати садовину і огородовину, добирати благородних родів овочевих дерев, і доброго насіння, розмножувати пасіки і вміти коло них ходити, ширити книжки для піднесенія всіх галузей господарства, посередничити при закупні машин і знарядів господарських, — взагалі учти всего, що могло би піднести наш хліборобський стан з его матеріяльного упадку. За помочю Божию се Товариство вже три роки пережило о власних силах і фондах і перебуло що найтяжшій, бо початкові літа. В тім часі — за его старанем — розійшло ся до 1550 мішків навозів штучних поміж нарід і то головню по-

ЮРИЙ КМІТ.

ЖИТЕ.

Покликали його до хорої. Хата за містом далеко в полі під лісом. Іде з Найсв'ятійшими Дарами. На дворі курявця — св'ята не видко. Глухо свище вихор; проноситься ся сумовитий звук звінка. Люди приклопують коліна. В темряві блимає слабке світло ліхтарів. Заїхали з тяжким трудом на подвір'я. Поблизько шумить жалібно сосновий ліс, немов би прочував важку хвилю. Священик глянув на позати-кане брудними, чорними шматами віконце похилої хатчини і побачив світло св'ічки... Увійшли до хати і тут розкрив ся образ крайної нужди та крайного людського нещастя, терпіння. Хата мала вигляд «малої кучі»; стеля низька, треба голову склонити, хоча пан-отець середнього роста; ніякої обстанови. Порожньо. На скрині лежить прикрите полотенцем мертве тіло п'яти-денної дитини. У головах стоїть

хрест, коло него св'ітить ся кусник св'ічки і лежить вінок із барвінку. На дошках під печию конає мати дитини. Сусіди, її чоловік і паламар вийшли з хати і з снів. Сповідник, якого дійняло острашє чутє, питаєть ся хорої, чим образила Бога? Не говорить нічого. Повторює се питання кілька разів — нема відповіди. Чути болючі зітхання. Зір безвиразний, мутний, блудний; ясный піт виступив на помарнілім лиці. Віщун смерті... За хвилину покінчить свою недолу. — Звонить. Входять люди. Сповідник говорить їм про безпритомний, мовчазливий стан невісти. Розгрішає і наділяє причастієм і елеопомазанієм. Части тіла під брудним, подертим простира-лом деревіють, корчать ся...

По скінченій церемонії питаєть ся пан-отець: чи був лікар? — Не було. Нема як і куди. Хай дієть ся воля Божа! Ай Боже наш Предвічний! — Чорні думи сповили вра-зливого сповідника. Він з дому ви-їхав песимістично настроєний. Його мати, яку мучила ниркова слабість роками, вже в агонії, безпритомна, може не застане живої; дитина

тяжко хора на шкарлятину; коло жінки повитуха... Образ чужої нужди не вменшив, але приблизив прикре вражіння. Розпучливі думки тиснуть ся йому до голови. Як довго трівати-ме мартирологія людей? Кому вона по нутру? Що визволить св'іт із безконечного катовання? Яка жертва? Глупе і трагічне житє! У вечер кладемо ся на сон, аби приспати дізнаний біль, а будимо ся, аби нові тортури ранили, крова-вили наші серця. І так без кінця...

Екстремної, але крихкої вдачі пан-отчик почав поринати в богохульстві; став проклинати Адама, то знову оправдувати, нарікав на Провидіння, на призначення св'іта і людей, але швидко стрепенув ся, перехрестив ся і намагав ся відкинути, відогнати від себе «зрадливі, спокусливі проблеми добра і зла, питання без розв'язки і без відповіди». Хотів звернути свою увагу в иньший бік. Під лісом забавляли ся розкішно, весело три серни і два рогаці.

Звірята бавили ся. Їм байдуже заметільниця. Пан-отець глянув на забаву серн і рогаців. Важкі

вражіння розсипували ся по св'іту, летіли з вітром. Далі по дорозі стрінув безжурних стрільців, що їхали на лови. Гарні військові коні потрясали величаво своїми головами, гнали вперед; пси повикидали голови з воза, вітрили, чи швидко дійдуть до мети, щоб нарушити лісову тишину, щоб понести острах між дичину, щоб звістити їй-конець житя... Буде боротьба житя і смерті. Пан-отець глянув на сьміливі, безжурні лиця снів Марса і Еску-ляпа, чогось зжахнувшись, відвернувшись і поїхав далі. Під містом стрінув весіле. Музики випроводжали молодих до шлюбу. Чути жартливі співки. По голові сповідника промчала ся гадка: перед шлюбом весело, а по шлюбі... Роскішні звуки музики розвіяли сей дисгармонійний тон, однак не на довго. Віхали в місто; там несли дитину на латинський цвинтар. Журна громад-ка людей похнюпила голови і йшла мовчки за тілом. Се нагадало сповідникови домашнє горе...

Старе Кобло 1896.

між селян; для них запроваджено до півтора тисяч щеп з краєвих і позакраєвих заведень огородничих. Що року роздає се товариство поміж своїх членів-селян насіння, о яких они попередно не знали а о великім пожитку з їх управи переконали ся вже в короткім часі. З рук сего-ж товариства кільканайцять господарів доробують ся пасіки, о якій їм попередно і не сніло ся. Оно-ж уряджувало господарські збори-віча, получені з науково-популярними викладами (о яких відомо з часописів), а ідучи з ними від села до села, старало си, щоби тота наука заходила і в найглубші закути, куди лиш живе слово може зайти. Поміж селян роздало оно не мало книжочок поучаючих о веденню ріжних галузей господарства. Надто декотрі члени фахові з сего-ж товариства суть дописувателями до ріжних господарських часописів. Се Товариство вивідало від Виділу краєвого відступлення одного морга огорода при замку олеським і заложило там свою власну шкільку дерев овочевих. Тепер в тій шкільці плекає ся до дві тисяч щеп, а з п'ять тисяч добірних зернівок жде часу убагороднення, так що почавши відосени сего року Товариство буде могло їх роздавати своїм членам вчасі даром — вчасі за ціну продукції. Се лиш короткий огляд трилітньої діяльності сего молодого господарського товариства «Сільський Господар». Вже при тій муравлиній праці удало ся єму довести до деяких додатних результатів, але щоби такий сам результат мож осягнути ві всіх галузях господарства, то на се потреба розпоряджати більшими засобами, як ті, якими товариство дотепер розпоряджало. За мало нас одиниць, за мало грошевих жертв, на які нас було стати. Бо як підпомагають нас покликані і обов'язані до того інституції, — се загально знане та й то аж за великими заходами наших послів!

Помимо тих перепон — вже при теперішній праці — показало ся, що при добрій волі можна багато доброго зробити, але разом і пересвідчено ся, що дотеперішню територію, на котрій доси працювано, треба доконче розширити. Доси бо діяльність товариства «Сільський Господар» ограничала ся на тісний закуток нашого краю, бо заледво на два судові повіти: Олесько і Броди. На загальних зборах сего-ж товариства в дні 18. марця с. р. розширено округ єго праці на стільки, що змінено се товариство з локального на краєве, з обсягом діляння на цілу Галичину, а Високе ц. к. Намісництво у Львові рескриптом з 20. цвітня 1902. ч. 38.136. прийняло се до відомости.

Так отже мавш, Руский Народе, перше руске товариство господарске, що колись в будучості має стати ся осередком всеї рільної культури для нашого хлібороба, а в нинішній вже хвилі — в передодні заведення примусових рілних спілок заводових — є великого значіння. Бо дотеперішні робітники сего молодого товариства ще йно копають рови під основу, а по них прийдуть велити, що на тих основах збудують величавий будинок добробиту нашого народа. Від малих початків повстали всі наші інституції, а — дакувати Богу — розвивають ся знаменито, — тож в Бозі надія, що і се молоде товариство — се зерно горущичне виросте колись в велике дерево!

Родимці! Кличемо всіх Вас до спільної праці! Кличемо Вас, високопатріотичні Отці духовні! Кличемо Вас, світські провідники народа; кличемо і Вас всіми забуті і від сто літ гнетені хлібороби! Дарма нам бездільно ждати! Землі ще досить в наших руках, та коби лиш вміти з нею належито обходити ся!

Родимці! відвічні мешканці тутейшої землі! Доля сего молодого господарського товариства: «Сільський Господар» є в Ваших руках! Від Вашої моральної і матеріальної підмоги залежить єго дальший розвій і видайність! Ціль єго благородна і високовнесла, бо має піднести і найменшого нашого брата! Лучім ся всі разом до спільної праці! Назва і осідок сего господарського товариства — най нікого не знеохоче; одно і друге в міру потреби і обставин змінить ся!

Просимо проте о як найчисленніші вписи в се молоде товариство господарске! Членські вкладки (річно дві корони) і всякі добровільні датки для сего товариства просимо присилати

на руки касиєра товариства — Впр. о. Александра Левицького, пароха в Олеську.

Від Виділу Товариства
«Сільський Господар в Олеську».

Б. Кузьмів
секретар.

о. Тома Дуткевич
голова.

НОВИНКИ.

— **Календар.** В п'ятницю: гр.-кат. Елисея; рим.-кат. Владислава. — В суботу: гр.-кат. Амоса, Еронима; рим.-кат. Льва.

— **Бузеція філія Рус. Тов-а Педагогічного** запрошує всіх своїх членів на конференцію, що відбуде ся в неділю дня 29. с. м. в Буську в домі Читальні «Просвіти» о 3. год. пополудни. Порядок: 1. Відчитанє протоколу з послідної конференції. 2. «Історично-літературні замітки про стан руских шкіл в XVII і XVIII віках з углядженнем Академії Могилянської. — Відчит п. М. Мацюка. 3. Методичне опрацюванє поміру і поділу в обемі 10 на 2 ст. (II кл.) з початком року. 4. Обговоренє тем на сегорічну окружну конференцію. 5. Внесеня членів.

— **Руский „Сокіл“ в Станиславові.** Загальні збори філії львівського товариства гімнастичного «Сокіл» в Станиславові відбудуть ся в неділю дня 29. с. м. о 5. годині пополудни в комнатах «Рускої Бесіди» при улиці Собієкого ч. 28.

— **Концерт п. Модеста Менциньського,** тенора опери в Франкфурті вад Меном відбуде ся у Львові дня 8. н. ст. липня с. р. в сали «Народного Дому». Близшу програму подамо небавом. Чистий дохід призначений на добродійні цілі.

— **„Кобзар“ сконфіскований?** Вчора розійшла ся по Львові чутка, що прокуратура на доносі кацапів сконфіскувала весь наклад «Поезій Т. Шевченка», виданого сего року «Просвітою». Чутка показала ся ложною, а пустили єї кацапи, аби пересвідчити ся, яке вражінє зробить она на Русинах.

— **З Тернополя пишуть нам:** Польський архиєпискуп кс. Більчевський закінчив уже свою канонічну візитацію та повернув до Львова. В часі своєї візитації загостив надпрограмово до Тернополя, а то в цілі запевненя лат. пробства для свого кандидата. Та тепер довідуємо ся з достовірного жерела, що кс. Більчевський рад не рад мусів бути в Тернополі та форсувати свого кандидата а то тому, що ним є князь Сапіга. Такий «вінє» вийшов аж від кардинала Пузини, та краківських панків. Тому то кс. архиєпискуп, хоч не конче рад кс. Сапізі, мусів поаітувати в єго користь, та просити радних о голос для свого кандидата. Кс. архиєпискуп желання кс. кардинала та польської магнаторії так точно сповнив, що деяким польським ксьондзам, які видали ся єму небезпечними для єго кандидата, прямо заборонив подавати ся на се пробство. Кс. Сапіга має дістати інфулу і піднесені до почести інфулата, заступити єпискупа, котрого Поляки так для Тернополя домагають ся. На Русь Подільську прибуде проте новий «кресовець» — тому тернопільські Русини повинні тепер тим більше брати ся за будову нової церкви, бо і Поляки мають для свого інфулата будувати новий третій вже в місті костел. Вправді руска тернопільська інтелігенція занята тепер тим, щоби як найскорше перевести в діло будову «Народного Дому», то все таки не повинна она справи будови церкви спихати на плечі о. каноніка Громницького, котрий і так уже дивгає великі а многі тягарі свого звання та мимо щирої волі, праці та заходів, не встиг сам се велике діло як слід перевести. Тому руска інтелігенція тернопільська у комітеті для будови церкви повинна розвинути живу діяльність.

— **Іспит зрілости в тернопільській гімназії** (польській) відбув ся в днях 17. до 25. с. м. під провідом п. Пйонтевича, директора І. гімназії в Перемишлі. До іспиту зголосило ся 34 звичайних учеників і 12 екстерністів. Іспит зрілости зложили отсі ученики звичайні: 1. Бекерман Ушер, 2. Деркач Ярослав, 3. Ейхенкац Вільгельм, 4. Фелль Яков, 5. Фішер Мойсей, 6. Гіллер Ізаак, 7. Гартман Барух, 8. Губчак Михайло (з відзн.), 9. Ястшембський Кароль, 10. Яворський Іван, 11. Йолля Яков, 12. Лотович Володимир, 13. Мацішевський Фелікс (з відзн.), 14. Матренчук Спирідіон, 15. Мессінг Яков, 16. Онуферко Антін, 17. Редчук Грингорій, 18. Рутка Густав, 19. Сасс Авраам, 20. Шапіра Ізаак, 21. Сосніцький Фелікс, 22. Шпіцер Семен, 23. Стадник Никола (з відзн.), 24. Ситник Улян, 25. Тайтельбаум Кароль (з відзн.), 26. Темницький Омелян, 27. Хмель Йосиф (з відзн.). З екстерністів здали отсі: 28. Гольдберг Альберт, 29. Пашук Онуфрей, 30. Розеншток Александер, 31. Ейхенкац Филип, 32. Голембйовський Йосиф, 33. Грінберг Авраам, 34. Кливак Лія, 35. Перожек Станислав, 36. Рогозінський Станислав. Позволено поправити один предмет по фєриях: 7 звичайним абітурієнтам і 2 екстер-

ністам. Один від іспиту відступив. (Русини напечатані розстріленим друком — Ред.).

— **Рільнічі страйки** вибухнули в Куровичах, маєтности гр. Романа Потоцького і в Чижикові коло Винник. Селяни-косарі домагають ся підвищення платні за денну роботу з 60 на 80 сот. — В Чижикові арештовано віта і кількох мужиків за прогнанє робітників з панського лану.

— **Вибори радних Львова.** Вчєра переведено скритувію в 5 саях. Найбільше голосів одержали шп.: Ігнатович (1326), Венцель (1222), Крох (1141), Гудец (1015) і Шляєн (966). До тіснійшого вибору імовірно не прийде.

— **На взір «Кружка українських дівчат»,** заснованого у Львові і в Чернівцях, завязує ся в Станиславові польске товариство «Койко рапієпек» з цілю придбання фондів для польських народних читалень — в руских селах. Наші дівчата, бодай по більших містах на провінції — думаємо — також зорганізують ся в товариства.

— **Нещастя від громів.** Дня 19. с. м. о годині 5. рано вдарив грім в хату 46-літньої вдовиці Еви Волошин в Глядках пов. тернопільського і забив єї на місці, а рівночасно і згорів дах на хаті. — Дня 14. с. м. около 3. год. по полудни вдарив грім в Борщеві в шопу власність Ангелі Яроцької і знищив єї враз зі збіжжєм і знаряддями господарськими. Необезпечена шкода вино-2000 К. — Дня 17. с. м. о 5. год. по полудни вдарив грім серед страшної тучі в хату селянина Томи Бакалика в Стружах пов. сяницького і спалив єї до тла.

— **Поступ.** Станиславів випередив під деяким зглядом навіть столиці Європи. Іменно магистрат оголосив, що признає праву сторону (банкєт) всіх гостинців для циклістів і поручив дозорцям доріг, аби удержували сей банкет в відповіднім стані.

— **Іменованя.** Президент міністрів яко управитель міністерства внутрішних справ іменовував старостами старших повітових комісарів: Михайла Ховцького, Володислава Куликовського, Яна Матковського і секретаря намісництва Альберта Рожанського; Секретарями намісництва повітових комісарів: Станислава Порта, Володимира Бентковського, Бронислава Черного і Витовта Лясоту-Калін.

— **Наслідки відкидання коронації** короля Едварда VII є прямо убійчі для багато англійських промисловців і торговельників. Кількадесят банкрутів вже оголосило конкурє. Між пньшими банкрутовувало кілька товариств обезпечень, які завязали ся перед кількома місяцями. В них обезпечували ся перед стратами ріжні доставці, підприємці і спекулянти. Одно з таких товариств обезпечень потерпіло страту 1 мільон фунтів штерлінгів.

— **Місто, що не спить.** Є ним Бутте, в стані Монтані, місто гірничє, числяче 45.000 мешканців. Склепи, реставрації, місця забав, а навіть деякі бюра міські, є там отворені день і ніч без перерви. Діє ся то наслідком сего, що цілий промисл і торгівля в місті залежні є від доохресних копалень, в яких робітники працюють на три зміни по 8 годин денно. Коли отже одна партія робітників іде до праці, друга вертає з неї; коли одна працює, то друга відпочиває або полагоджує свої справи. До тих отже трєх змін приворює ся життя цілого міста. Цілу ніч горять свїтла в торгівлях і на улицах, цілу ніч панує оживлений рух як в день, місто жне без перерви і то житєм веселим, бо копальні є багаті і гірники зарабляють много.

— **Зелізнича катастрофа.** В державі Кароліна в Америці завалив ся зелізничий міст підчас переїзду поїзду. Послідний вагон упав до ріки, причім 10 осіб погибло на місці.

— **Новий газард.** З Парижа доносять, що там ширить ся незвичайно нова гра газардова т. зв. барєатка, запроваджена з Індії. Газард сей полягає на тім, що на дахах і балконах домів уміщують резервуари водні з поділкою і робить ся заклади, до якої висоти вода дощєва в разі дощу наповнить резервуар. В Індиях гра ся так розповюдила ся, що заборонено єї поліційно.

— **Вибір звания.** В однім німецькєм журналі порушає др. Едвард Гірт дуже важну квестию вибору звания і ставляє єї на зовсім новім ґрунті, а іменно відпорности нервової. Ті самі люди, пише др. Гірт, нарікають на своє зване, котрі нарікають також на нерви. Той сутєк обставин не є случайним. Єсли щоденну працю відроблює ся лише з мусу, або просто з неохотою, то не може се прецінь нікому вийти на здоров'є. З того виходило би, що тільки такі люди можуть бути здорові і пожиточні для суспільности, які в своїм званю находять заспокоєнє власних здорових бажань, які одним словом ідуть за внутрішнім товчком. Але ту ставляє ся сейчас питанє, які суть ознаки цілковитого здоров'я нервів? Нема сумніву, що много людей під тим зглядом може похвалити ся цілковитим здоров'єм. Однак мало є таких, що могли би о своїх нервах сказати, що они є в порядку. Ріжні є типи людей слабих або нервово ослаблєних. Загальною прикметою всіх є

наклін до сильних напоїв. Отсю обставину треба передовсім взяти під розвагу при виборі звана. Такі заняття, котрі дають спосібність і заохоту до надужити в тім напрямі, не є для людей нервових і для того повинно ся їх уникати. Не можна також людям нервовим давати таких занять, котрі укорочували би їм сон, затиш посади при залізницях, поштах, дальше посади кельнерів, дозорців хорих і т. п. не суть для них. Життя студентське представляє найбільше небезпечностей для нервових. Лише дуже сильні і здорові натури можуть вийти ціло з безнастанних напружень ума, особливо, если побіч занять наукових треба ради насущника давати лекції, займатися роботою канцелярною, стенографією і т. д. Взагалі заняття наукові є з тої причини небезпечні для молодих людей, котрі не не посідають средств до удержання. Також такі заняття розстроюють нервового, котрі взагалі справляють много журі і клопотів. Виводи свої, оперті на наукових дослідах і довголітній обсервації, а ілюстровані надто многими примірами, кінчить др. Гірт заключенням, що наш стан нервовий при виборі праці заводою має велике значіння. В відповіднім заводі будемо чути ся все здоровими і веселими, знов при невідповіднім може наступити цілковита дегенерація. Вияснене і урегульоване тої квестиї є одною з найважливіших задач, які в недалекій будучности буде суспільність мала до розв'язання, позаяк від сего буде залежати поправа або знидінє раси.

— Ц. к. Дирекция залізниць державних у Львові оповіщує:

Уряджений дотепер тільки для руху особового і пакункового перестанок «Крайцендорф» на шляху Оломунець-Тронав в окрузі ц. к. Дирекції держ. зал. в Оломунді, отворено з днем

1. червня с. р. також для руху товарового в ціловозових наборах.

— Конкурс на посаду директора шпиталю в Станиславові розписує крайвий виділ з речинцем до кінця липня с. р. Платня 2.000 К річно.

— «Для тяжко хорого письменника» прислав Впв. О. Ткачук зі Станиславова (складку) 2 К; разом доси зложено 91 К, з чого 89 К ми вже доручили інтересованому.

— Дрібні вісти. Кн. Андрей Любомирский зрештигував з гідности презеса польского центрального комітету виборчого. — Деканом правничого виділу львівського університету вибрано проф. д-ра Александра Яновича.

— Гумористичний кутик.

А) Як стану на голові, то вся кров збігає до неї; чомуж, коли стою на ногах, не збігає до них кров?

Б) Тому, що ноги не є порожні.

Телеграми.

Любляна, 26. червня. В наслідок обструкції в крайнським соймі замкнено вчера сесию.

Цельовець, 26. червня. На вчерашнім засіданню сойму ухвалено переказати комісії проєкт виборчої реформи.

Градець, 26. червня. Сойм переказав вчера комісії предложене що-до виборчих реформ.

Прага, 26. червня. Чехи згодили ся дати Німцям по тільки місьце в соймових комісіях, по кілька самі мають.

Льондон, 26. червня. Ходить чутка, що король має нині зречи ся корони на річ свого сина, Юрия, князя Валії.

Відень, 26. червня. До N. W. Tagblatt-у доносять, що вчера о 11. год в ночі в англійській амбасаді говорено, що після вістий з Льондона належить кожної хвилі надіяти ся катастрофи.

Льондон, 26. червня. В тутешних лікарських кругах говорять, що стан здоров'я короля є безнадійний.

Надіслане.

Водолічничне заведенє і пенсіонат
„КІСЕЛЬКА“ (Львів)

отворений цілий рік

приймає хорих на побут в пенсіонаті і до лічення амбулаторного. — Всяких пояснень уділяє управитель заведеня

Др. Едмунд Ковальський

доцент гідротерапії на львівським університеті.
(4—10)

COLOSSEUM Ernesta Thorna

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонішна
Найславнійша програма!
від 16. до 30. червня 1902.

При співучасті військової музики 30. п. п.
1) Марш. 2) Увертура. 3) Lilly Durand. 4) Les Longi, субретка. 5) The Mayos, комічні артисти на лижах. 6) Братя Zenary, сальонові акробати. 7) Mas Andres, французські дуєтисти. 8) Mira-Mare-Fontaine Feerie. 9) Potpourri. 10) Trio la Serenada, або Вечер над неаполітанським заливом. 11) Four Emperors, комічні американські музиканти уличні. 12) Американський біоскоп.

Що дня о 8. год. вечером велике представленє. В неділю і свята два представлення. Що п'ятниці High-Life представленє. Білети вчасніше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Автоматичні

Водопроводні прилади

для високоположених, убогих в воду господарств, огорідів, сіл, міст, віль, дібр і т. д. практичної, однократно існуючої технічно, знаменитої конструкції, безнастанно доставляючої воду на кождо висоту і віддаленє, будув перше моравське заведенє для водопроводів і помп

Ант. Кунц

ц. і к. надворний доставець в Mährisch Weisskirchen.
Проспекти даром і оплатно.

2(11—24)

НАКЛАД А. ХОЙНАЦКОГО.

Лев Лопатинський.

ДО БРАЗИЛІЇ!

драма з галицького, еміграційного руху в 4 актах. — Ціна 80 сот.

«Діло» (ч. 53. з дня 7. марта 1898) писало в фейлетоні про сю драму: Сам предмет цікавий і змальованє его справді артистичне. Тенденція прехороша. Се здає ся однократно драматична штука у нашій літературі з так прекрасними гадками, з так похвальними змаганнями. Она може мати превеликий, корисний вплив передовсім на наше селянство.

Ся драма надає ся на вистави по читальнях, тим більше, що справа еміграції є ще завсєгди у нас актуальною.

Набути можна в Ставропільській книгарні у Львові.

ВИСОКИМ Ц. К. НАМІСНИЦТВОМ КОНЦЕСІОНОВАНЕ БЮРО ПОДОРОЖИ і СПЕДИЦІЙНЕ СОФІЇ БЕСЯДЕЦКОЇ, ОСЬВЕНЦІМ, ДВОРЕЦЬ

продає
білети залізничні
окружні

корабельні карти
I-шої і
II-гої класи

як також карти межипокладові для переселенців до Америки.

Ціни найнижші.

Виміна грошей.

Проспекти даром і оплатно.

(21—26)

Розклад поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1902.

(Приїзд і від'їзд поданий після часу середньо-європейского).

Поїзд		Поїзд	
посп. особ.		посп. особ.	
приходить о годині	до Львова	відходить о годині	зі Львова
6:10	з Кракова, Берліна, Варшави, Відня	6:25	до Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор
6:20	з Чернівців (Іцкан, Галацу), Чорткова	6:30	до Підволочиска (Київа) Бродів дв. головний
6:50	з Брухович, щод. від 15. мая до 14. вер. вк.	6:43	до Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича
7:45	з Янова	6:55	до Кракова (Відня, Праги), Берліна
7:40	з Підволочиска, Бродів на дв. Підзамче	8:40	до Лавочного, Хирова, Калуща
8:00	на дв. головний	9:00	до Янова
8:10	з Лавочного (Пешту), Калуща, Хирова	9:15	до Бєзця, Сокаля, Любачова
8:15	з Сокаля, Рави рускої	9:50	до Чернівців, Потутор
8:50	з Кракова, Відня, Праги, Берліна	10:40	до Тернополя, Потутор, дв. Підз.
10:25	з Рашова, Любачева	10:57	до Янова від 1. мая до 15. вересня в не- ділю і свята
11:55	з Станиславова (Кересмезе, Потутор)	2:40	до Брухович від 15. мая до 14. вересня в неділі і свята
1:10	з Лавочного, Калуща, Хирова, Борислава	3:05	до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.
1:23	з Янова	3:15	до Янова щоденно від 1. мая до 30. вер.
2:20	з Підволочиска, Количинців на дв. Підз.	3:26	до Брухович щод. від 1. мая до 15. вер.
2:35	на дв. голов.	3:30	до Рашова, Хирова, Любачева
3:14	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і св.)		
4:40	з Самбора, Стрия, Скольного (1/5—30.9)		
5:11	з Підволочиска (Київа), Бродів на дв. Підз.		
5:35	на дв. голов.		
1:45	з Чернівців, Іцкан		
5:50	з Кракова		
Ніч		Ніч	
6:00	з Сокаля, Бєзця і Любачева	6:10	до Станиславова, Жидачева
8:04	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і св.)	6:20	до Кракова (Відня, Берліна, Варшави)
9:12	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і св.)	6:30	до Янова від 1. мая до 15. вер. будні дні від 16. вер. до 30. цвіт. 1903. щоденно
9:20	з Чернівців, Букарешту	6:35	до Лавочного (Пешту), Калуща, Хирова
9:25	з Янова (від 1. мая до 30. вер. в нед. і св.)	7:10	до Сокаля і Рави рускої
9:50	з Кракова, Відня, Берліна Ясла, Розвадова	8:16	до Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і св.)
10:03	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і св.)	8:25	до Перемишля
10:02	з Підволочиска (Київа) Бродів на дв. Підз.	9:00	до Підволочиска, Бродів гол. дворець, дв. Підзамче
10:20	на дв. голов.	9:20	до Янова від 1. мая до 15. вер. в нед. і св.
10:50	з Лавочного (Пешту) Хирова Калуща	10:30	до Іцкан, Чорткова
3:14	з Тернополя, Грималова на дв. Підзамче	11:00	до Кракова, Відня, Варшави, Праги
8:35	на дворець головний	11:10	до Підволочиска, Бродів дв. головний
		11:32	дв. Підзамче
		4:15	до Кракова, Відня, Праги, Самбора
		5:50	до Брухович від 15. мая до 14. вер. щод.

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

Час середньо-європейський рїзнять ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середньо-європей-

ского — 12 год. 36 мін. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць державних (ул. Краєцких ч.

5.) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їзди.